

§ 209

Helsingin kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2025 - 2028

HEL 2024-015365 T 11 00 03

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti hyväksyä liitteenä olevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman 2025 - 2028.

Sovelletut säännökset

Elintarvikelaki (297/2021) 39 §
Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009) 10 §
Terveysuojelulaki (763/1994, muut. 942/2016) 6 §
Tupakkalaki (549/2016) 84 §
Helsingin kaupungin hallintosääntö 16 luku 2 §

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Riikka Åberg, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 32010
riikka.berg(a)hel.fi
Heidi Öjst, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 50220
heidi.ojst(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2025-2028

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallinto-
virasto

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Liite 1

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmavelvoitteesta on säädetty elintarvikelain 39 §:ssä, eläinlääkintähuoltolain 10 §:ssä, terveydensuojelulain 6 §:ssä ja tupakkalain 84 §:ssä.

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman mukaan valvontasuunnitelma toimii kunnassa valvonnan suunnittelun työvälineenä, joten siihen on tarkoituksenmukaista sisällyttää valvontaan kuuluvia ja sitä tukevia asioita, kuten valvontakohteiden lukumäärä kohdetyypeittäin, voimavarat ja niiden jakautuminen toimialoittain, koulutussuunnitelma, tarkastusten suunnittelu ja toteutus, valvonnasta perittävät maksut, näytteenottosuunnitelmat, laboratoriot ja ulkopuoliset asiantuntijat, joihin valvonta tukeutuu, valvonnan painopisteet, valvontahankkeet, häiriötilannesuunnitelma sekä viestintäsuunnitelma.

Ruokavirasto sekä Sosiaali- ja terveystieteiden valvontavirasto Valvira ovat laatineet valtakunnallisen ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontaohjelman vuosille 2025 - 2028. Valtakunnallinen yhteinen ohjelma ja sen lakikohtaiset ohjelmat ja niiden päivitykset on otettu huomioon kunnan valvontasuunnitelmaa laadittaessa. Myös Ruokaviraston kunnan elintarvikevalvontasuunnitelmaa koskeva ohje on soveltuvin osin otettu huomioon valvontasuunnitelmassa. Toiminnan suunnittelussa lähtökohtana ovat myös laadunhallinnan ja asiakkuuksien hallinnan tulokset. Painopisteet sekä tarkastus- ja näytteenottosuunnitelmat on esitetty lakikohtaisissa osioissa.

Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa ohjelmakauden 2025 - 2028 teemaksi on valittu ydintehtävät ja vaikuttava valvonta. Ajatuksena on keskittyä ydintehtäviin ja niiden vaikuttavuuteen. Näitä pyritään edistämään seuraavia tavoitteita toteuttamalla: tietoperusteinen valvonta, osaaminen ja varautuminen. Lisäksi Helsingissä paikallisena teemana on viranomaisyhteistyö.

Ympäristöpalveluiden tavoitteena on saada Vatin valvontakohtetiedot ajantasaisena tietona kaupungin omaan karttasovellukseen vuoden 2025 aikana. Hanke tukee tietoperusteisen valvonnan tavoitteita ja parantaa elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan suunnittelua, valvonnan kohdentamista ja mahdollistaa alueellisesti herkkien kohteiden rajaamisen ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteissa. Hanke toteutetaan yhteistyössä toimialan kaupunkimittauspalvelun ja Ruokaviraston kanssa ja se liittyy kaupungin strategian painopisteeseen: Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen.

Ympäristöpalveluissa panostetaan henkilöstön osaamisen varmistamiseen niin uusien työntekijöiden rekrytoinneissa kuin henkilöstön jatkokouluttamisessa. Ympäristöterveydenhuollon yksiköiden osaamistarpeet kartoitetaan vuosittain. Sen avulla arvioidaan vuosittain koulutustarpeet ja tehdään koulutussuunnitelmaa tuleville vuosille.

Ukrainan sota, lintuinfluenssatilanne ja maailmantilanteen yleisen epävarmuuden kasvaminen ovat lisänneet ympäristöterveydenhuollon varautumisen painoarvoa. Valmiutta toimia häiriötilanteissa kehitetään myös tulevilla suunnitelmakaudella. Ympäristöpalveluiden valmiussuunnitelma päivitetään kattavammin ohjelmakaudella. Helsingin väestönsuojelusuunnittelussa on otettu huomioon myös ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoitaminen poikkeusoloissa.

Ympäristöterveydenhuollon laatukäsikirja päivitetään vuosittain. Laatukäsikirjaan on kuvattu yksiköiden laatumenettelyt, kuten muun muassa toimintaohjeet, sisäiset auditointikäytännöt, reklamaatioiden hallinta, asiakkuuksien hallinta ja jatkuvan parantamisen mallin käytännöt.

Asiakastyytyväisyyttä seurataan valtakunnallisen tietojärjestelmän (Vati) avulla toteutetun jatkuvan kyselyn kautta. Elintarviketurvallisuusyksikössä kysely kohdistuu Oiva-tarkastuksiin ja ympäristöterveysyksikössä kysely kohdistuu suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksiin ja ilmoitusten käsittelyyn. Lisäksi asiakkaille lähtee kysely asumisterveyden puhelinneuvontapalvelusta. Tulokset ovat olleet hyvällä tasolla.

Valvontaohjelmakaudella uutena viestintämuotona otetaan käyttöön uutiskirjeiden lähettäminen elintarviketurvallisuuden ja terveydensuojelun ajankohtaisista aiheista.

Valtion aluehallinnon uudistuksessa kootaan valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä uuteen valtakunnalliseen lupa- ja valvontavirastoon vuoden 2026 alusta lähtien. Muutos koskee myös Valviran ja aluehallintovirastojen hoitamia ympäristöterveydenhuollon tehtäviä. Aluehallintoviraston nykyisistä tehtävistä elintarvikevalvonnan ja eläinlääkintähuollon tehtävät ovat siirtymässä Ruokavirastoon ja terveydensuojelu- ja tupakkalain mukaiset tehtävät uuteen valtakunnalliseen virastoon yhdessä Valviran kanssa. Tehtävien siirto uuteen keskusvirastoon ja Ruokavirastoon voivat heikentää alueellista tuntemusta ja ohjausta ja vaikuttaa pidemmällä aikavälillä myös eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan resursointiin.

Terveydensuojelulain kokonaisuudistushanke on alkanut vuonna 2024 ja hankkeen tavoitteena on uuden terveydensuojelulain astuminen voimaan 1.1.2027. Hankkeen etenemistä seurataan aktiivisesti ja ym-

päristöpalveluilla on edustajia sosiaali- ja terveysministeriön asettamis-
sa terveydensuojelulain valmistelutyötä tukevissa alatyöryhmissä.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki tulee voimaan vuoden 2026 alusta. Laki-
muutos vaikuttaa Helsingin ja yliopistollisen eläinsairaalan sopimuk-
seen peruseläinlääkäripalveluista, kun uudessa laissa yliopiston asema
eläinlääkäripalveluiden tuottajana on määritelty lainsäädännössä. Myös
löytöeläintoiminnan kilpailutus on ajankohtaista vuonna 2025.

Tupakkalain muutos koskien ns. nikotiinipussien ottamista nykyistä kat-
tavammin tupakkalain piiriin lisäisi toteutuessaan maltillisesti tupakka-
valvonnan resurssitarvetta ja kasvattaisi valvonnan tuloja.

Ympäristöpalveluissa on ympäristöterveydenhuoltoon vuonna 2025
käytettävissä henkilöresursseja 75 htv. Tarkempi resurssijakauma ja
valvottavien toimintojen määrät on esitetty suunnitelmassa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto teki ympäristöterveydenhuollon ar-
viointi- ja ohjauksen Helsinkiin touko-kesäkuussa 2023. Arviointi- ja
ohjauksen kattoi koko ympäristöterveydenhuollon eli yhteisen osio,
elintarvikevalvonnan, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan,
terveydensuojeluvalvonnan sekä tupakka- ja lääkelain mukaisen val-
vonnan.

Aluehallintovirasto totesi, että resursseissa on selkeästi edelleen puut-
teita verrattuna molempien yksiköiden tehtävien laajuuteen ja mää-
rään.

Suunnitelmallisen valvonnan toteuma on parantunut sekä elintarvike-
että terveydensuojeluvalvonnassa. Vaikka resurssivaje on kaventunut
merkittävästi viime vuosien aikana, valvontayksikön ennakoimattomat
työtehtävät (esim. ruokamyrkytyspäilyjen ja legionellatapausten selvit-
täminen) ja lakimuutokset (esim. eläinten hyvinvointilaki ja tupakkalain
muutokset) haastavat nykyisten resurssien riittävyyttä.

Ympäristöpalveluissa toteutettiin vuonna 2024 tuottavuuskehittämisen
projekti, jossa tarkasteltiin myös ympäristöterveydenhuollon tehtäviä.
Projektissa toteutettiin valvontahenkilöstön työajanseuranta, jossa tar-
kasteltiin valvontatyön eri osa-alueisiin kuluva työaika. Toimenpide-
ehdotuksiksi valittiin palkitsemisjärjestelmän päivittäminen, tarkastus-
kertomuksiin käytettävän ajan lyhentäminen, oman työn suunnittelun
kehittäminen sekä Vatin käytön kehittäminen ja Helsingin tavoitteiden
edistämisen kehittämistyöryhmässä. Toimenpiteiden toteuttaminen
aloitetaan vuonna 2025 ja niiden avulla pyritään nostamaan asteittain
suunnitelmallisten tarkastusten määrää.

Elintarviketurvallisuusyksikköön esitetään perustettavan uusi elintarviketarkastajan virka vuoden 2025 alusta. Eläinsuojeluvalvonnassa suurin osa resursseista kohdistuu epäilyn mukaisiin tarkastuksiin, joita tehdään yli 400 vuodessa. Valvontaeläinlääkäreiden työmäärä ja työn kuormittavuus on kasvanut merkittävästi ja eläinten omistajien sosiaaliset ongelmat heijastuvat työhön aikaisempaa voimakkaammin. Eläinsuojeluvalvontaan perustetaan kuudes valvontaeläinlääkäri virka vuonna 2025. Valvontaeläinlääkärien virat ovat valtion korvaamia.

Tupakkalain muutos koskien savuttomia nikotiinituotteita voi lisätä resurssitarvetta, jos lainsäädäntö tulee odotetusti voimaan vuoden 2025 aikana.

Resurssien riittävyttä seurataan ja arvioidaan vuosittain suhteessa Valviran ja Ruokaviraston ohjaamiin mitoituksiin ja valvonnan toteutumiseen. Arvion pohjalta esitetään tarvittaessa lisäresurssitarve kaupungin talousarviosuunnitteluun.

Elintarvikevalvontasuunnitelma

Elintarvikevalvonnassa painopisteinä ovat valvontasuunnitelman toteutuminen ja tarkastusten kattavuus, epäkohtien korjaantumisen varmistaminen, eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonnin valvonta, elintarvikepetosten selvittäminen, ajantasaisen tiedon hyödyntäminen valvonnassa ja neuvonnan digitalisaation kehittäminen.

Helsingin valvontakohteiden riskiperusteinen valvontatarve on 3 695 tarkastusta. Tavoitteena on, että suunnitelmallisia tarkastuksia tehdään vähintään 3 200 eli noin 85 prosenttia valvontatarpeesta. Suunnitelmallisiin tarkastuksiin sisältyvät myös epäkohtien korjaamiseksi tehtävät uusintatarkastukset, joiden osuuden arvioidaan olevan 15 prosenttia. Edellä mainittuun määrään eivät kuulu suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset kuten ruokamyrkytys epidemioihin ja valvontapyyntöihin liittyvät tarkastukset.

Elintarvikevalvonnan aluejako uudistetaan vuoden 2025 alusta sovitun valvontakohteiden vaihtovälin (5 vuotta) mukaisesti. Valvontakohteiden säännöllinen vaihto tukee tavoitetta yhdenmukaiseen, riskiperusteiseen ja tasapuoliseen valvontaan.

Tarkastusten sisällön osalta on sovittu säännöllisesti tarkastettavat Oiva-painopisterivit, jotka painottuvat hygieniaan ja lämpötilahallintaan. Lisäksi varmistetaan epäkohtien korjaantuminen uusintatarkastuksilla ja tarvittaessa pakkokeinoja käyttäen.

Eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinavalvonnassa tavoitteena on kehittää kuntarajat ylittävää yhteistyötä etenkin pääkaupunkiseudun kuntien kanssa. Tätä voidaan toteuttaa esimerkiksi yhteistyötarkastuksin, tehostetun valvonnan tai näytteenoton kautta.

Elintarvikepetosvalvonnassa ensi vuonna kohdennetaan valvontaa erityisesti mansikoiden alkuperän ja jäljitettävyyden selvittämiseen. Valvonnassa hyödynnetään vuonna 2024 toteutetun projektin havaintoja.

Asiakaspalvelussa selvitetään teknologian kehityksen mukana tuomien uusien asiointikanavien mahdollisuuksia. Chat-asioinnin osalta perehdytään sen hyötyihin ja toiminnallisuuteen elintarvikeneuvonnan mahdollisena asiointikanavana.

Näytteenottoprojekteista vuonna 2025 toteutetaan myymälöiden pakkaamien elintarvikkeiden hygieeniseen laatuun ja säilyvyyteen kohdistuva projekti. Lisäksi aloitetaan kaksivuotiset jauhelihan ja konditoriatuotteiden laatua koskevat projektit. Vuonna 2024 aloitettu kaksivuotinen kastikkeiden hygieenistä laatua koskeva projekti raportoidaan ensi vuonna.

Terveysuojelun valvontasuunnitelma

Terveysuojeluvalvonnan painopisteitä ovat talousvesivalvonnan uudet sisällöt, osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa sekä valmius ja varautuminen terveysuojelussa. Painopisteitä toteutetaan mm. valvomalla talousvettä toimittavien laitosten riskienhallintasuunnitelmia ja ohjeistamalla ensisijaisten tilojen riskienhallinnassa. Lisäksi edistetään kohdekohtaisen riskinarvioinnin tekemistä osana suunnitelmallista valvontaa ja huolehditaan mittalaitteiston riittävydestä. Terveysuojelun varautumisen osalta jatketaan hyviä yhteistyö- ja harjoituskäytänteitä.

Suunnitelmallisen valvonnan tarkastustarve vuodelle 2025 on 1 141 tarkastusta. Tavoitteena on, että suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksia tehdään kouluihin, päiväkoteihin ja vastaaviin lasten käyttämiin tiloihin 250 sekä 270 tarkastusta muihin suunnitelmallisen valvonnan kohteisiin eli noin 47 % prosenttia valvontatarpeesta. Ero tarpeen ja ennakoitun toteuman välillä johtuu aiemmilta vuosilta tarkastamatta jääneiden kohteiden suuresta määrästä erityisesti kauneushoitoloiden ja päiväkotien osalta. Edellä mainittuihin määriin eivät kuulu suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset kuten asumisterveyshaittailmoituksiin ja toimenpidepyyntöihin liittyvät tarkastukset.

Uimaveden laatua seurataan tehostetusti uimarannoilla ja talviuintipaikoilla, joiden veden laadussa on ollut aiempina vuosina ongelmia tai

viitteitä siitä, että valumavedet vaikuttavat uimarannan veden laatuun. Hulevesien ohjaamiseen uimarantojen läheisyydessä tullaan kiinnittämään erityistä huomiota.

Vuodelle 2025 on suunniteltu kaksi projektia: elokuvateattereiden äänimaailma ja legionellan esiintyvyys tehostetun palveluasumisen vesijärjestelmissä. Elokuvateattereiden äänimaailmasta tulee ajoittain valituksia. Projektin avulla kartoitetaan elokuvateattereiden äänimaailman vaatimuksenmukaisuutta. Näytteenottoprojektin avulla kartoitetaan legionellan esiintyvyyttä tehostetun palveluasumisen vesijärjestelmissä. Tuloksia hyödynnetään uudesta legionellariskin hallintavelvoitteesta ohjaamiseen.

Tupakka- ja lääkelain mukainen valvontasuunnitelma

Ohjelmakaudella otetaan huomioon ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman ja valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman teemat: savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynti, laittoman kaupan ehkäisy ja jäljitettävyyttä koskevan tiedon hyödyntäminen valvonnassa, etämyynti, markkinointi sekä ehkäisevä päihdetyö. Yhteistarkastuksia voidaan tehdä esimerkiksi elintarvikevalvonnan, alkoholivalvonnan, työsuojeluvalvonnan, tullin tai poliisin kanssa.

Tupakkalakiin ollaan lisäämässä savuttoman nikotiinituotteen määritelmä, joka kattaisi nikotiinipussit ja niitä läheisesti muistuttavat tuotteet. Savuttomista nikotiinituotteista ehdotetaan säädettäväksi pitkälti vastaavalla tavalla kuin tupakkalaissa säädetään tupakkatuotteista ja nikotiininesteistä.

Tupakkavalvonnassa keskitytään tupakkalain alaisten tuotteiden sekä nikotiinivalmisteiden myyntipaikkojen tarkastuksiin ja myyntilupahakemusten ja myyntilupiin liittyvien ilmoitusten käsittelyyn. Tarkastuksilla kiinnitetään erityistä huomiota Valviran määrittelemiін painopistealueisiin sekä aiempiin valvontahavaintoihin.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelma

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelmassa on kuvattu eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan kohteet, tehtävät ja niihin liittyvät velvoitteet. Eläinten hyvinvointilaki tuli voimaan vuoden 2024 alusta ja suunnitelmakautena on odotettavissa eläinsuojeluvalvontaa koskevia tarkentavia asetuksia. Vuoden 2025 painopisteinä ovat eläinten hyvinvointilain toimeenpanon vakiinnuttaminen ja kaupungin ympäristövalvonnan käytössä olevan Trimble Locus- valvontatietojärjestelmän laajentaminen eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan käyttöönotto. Valtakun-

04.12.2024

nallisena painopisteenä on eläinten pitopaikkarekisteröinnin valvonta, jota kohdistetaan Helsingissä koirien ja kissojen kasvattajiin. Yhteistyö poliisin eläinrikosryhmän ja muiden kuntien valvontaeläinlääkäreiden kanssa jatkuu.

Eläintautivalvonnassa lintuinfluenssaa on todettu Helsingissä luonnonlinnuissa aikaisempina vuosina, mikä on aiheuttanut varautumistoinenpiteitä näytteenotosta puhdistustoimenpiteisiin ja altistuneiden kar-toitukseen. Lintuinfluenssan vastustamiseen liittyvien toimenpiteiden odotetaan jatkuvan suunnitelmakauden ajan.

Toimivalta

Hallintosäännön 16 luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunkiympäristölau-takunnan ympäristö- ja lupajaosto huolehtii kunnan ympäristötervey-denhuollon valvontasuunnitelman laatimisesta sekä sen toteutumisen arvioinnista.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Riikka Åberg, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 32010
riikka.berg(a)hel.fi
Heidi Öjst, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 50220
heidi.ojst(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma
2025-2028

Oheismateriaali

1 Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallinto-
virasto

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täy-
täntöönpano
Liite 1

04.12.2024

Asia/16

Tiedoksi

Elintarviketurvallisuusyksikkö
Ympäristöterveysyksikkö